

BYTROMMEN

September 2018
Medlemsblad for

Allinge-Sandvig Byforening

Indhold

	Side
Åbningstider	2
Foreningens arrangementer	3
Nyt fra formanden	4
Et opråb fra kassereren	5
Den russiske kirkegård	6
Skolens 60 års jubilæum	7
N. A. Holm	8
Allinge Elektricitetselskab	10
Hvad er en meter??	12
Skatte- og adressebog	13
Rampen til Næs Badestrand	14
Foreningens bestyrelse	15
Allinges Gjænjger	16

Åbningstider for Allinge-Sandvig Byforening

på Kærnehuset, Kirkeplads 2, 1. sal th., Allinge.

I perioden 1/1- 30/4 og 1/9-31/12.

1. onsdag i måneden kl. 15-18.

2. og 4. tirsdag i måneden kl. 19-21.

Alle er velkomne. Der er dog lukket ved evt. arrangementer!

Mail: post@allinge-sandvig-byforening.dk

Web: www.allinge-sandvig-byforening.dk

MobilePay: 47854

Forside: P1 under folkemødet. Foto: NW

Foreningens arrangementer

September

Lørdag den 15. kl. 11-14 åbent hus, alle er velkomne.

Onsdag den 19. kl. 19-22 bestyrelsesmøde.

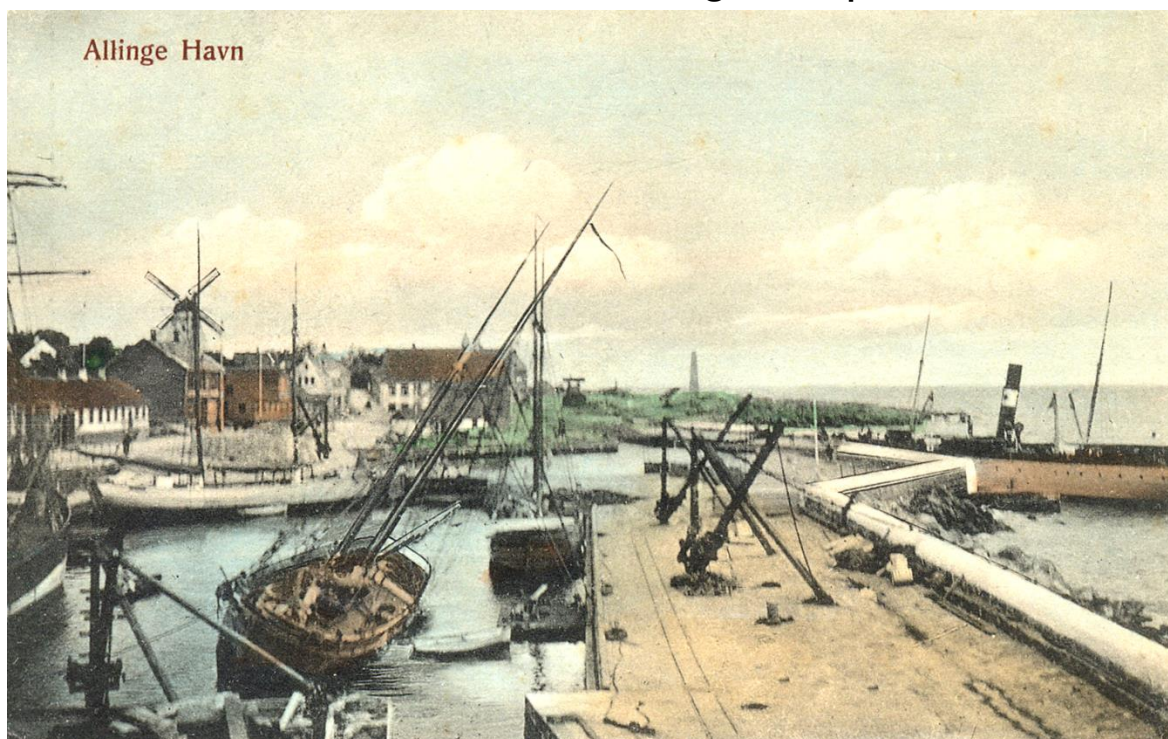
Oktober

Lørdag den 13. kl. 14 Tur til Teknisk Samling.
Egenbetaling er 60 kr. pr. person.

Onsdag den 17. kl. 19-22 bestyrelsesmøde.

November

Tirsdag den 13. kl. 19-21 Medlemsaften.
AKL viser gamle postkort.

Onsdag den 14. kl. 19-22 bestyrelsesmøde.

December

Onsdag den 12. kl. 19-21 julehygge for Byforeningens medlemmer.

Tirsdag den 18. kl. 19-22 bestyrelsesmøde.

Januar

Onsdag den 16. kl. 19-22 bestyrelsesmøde.

Tirsdag den 22. kl. 19 generalforsamling.

Nyt fra formanden

Hvilken sommer vi har haft med solskin og varme og næsten ingen regn. Men nu er tiden ved at være til at vi starter arbejdet igen i byforeningen og lokalarkivet. Jeg glæder mig til at se rigtig mange af medlemmerne og andre interesserede personer i lokalarkivet i vores åbent arkiv eftermiddage og aftener og til vores arrangementer.

Vi er i lokalarkivet, når der er åbent. Der er altid kaffe på kanden og vi er glade for at få en god snak med vores gæster, der kommer af personlig interesse eller blot en generel interesse i forskellige emner.

På vores hjemmeside www.allinge-sandvig-byforening.dk finder I åbningstider og oplysning om vores arrangementer, men også arrangementer fra Foreningen Kærnehuset, Seniorklubben i Allinge-Sandvig, Foreningen Sandvig og Niels-Jørn Jensen fra fyret på Hammeren.

I er også meget velkomne til at være med på FB, hvor vi skriver lidt om hvad der sker og formidler billeder og historier.

Jeg vil lige gøre særlig opmærksom på vores åbent arkiv lørdag den 15. september 2018 fra kl. 11.00-14.00, hvor alle er meget velkomne. Vi serverer lidt at drikke og lidt at spise.

Til sidst er min opfordring til medlemmerne, at de kan komme og deltage aktivt i vores arbejde med at få registreret og gjort arkivmaterialet tilgængeligt for alle. Det er et stort arbejde og der er altid noget at være med til at få gemt til gavn og glæde for andre. Måske også en personlig historie.

Mød op til åbent arkiv og tal med os om, hvad du kan hjælpe os med!

Lene Vinberg

Et opråb fra kassereren

Som kasserer skal jeg registrere alle ind- og udbetalinger, hvilket er ganske fornuftigt og ikke særligt tidskrævende.

Men noget som er tidskrævende, er at holde øje med kontingentindbetalingerne.

Hvor ville dette være nemt at have med at gøre, hvis medlemmerne bare satte den årlige indbetaling til automatisk overførsel.

Men dette er desværre undtagelsen, så jeg bruger derfor megen tid på at rykke hvert år.

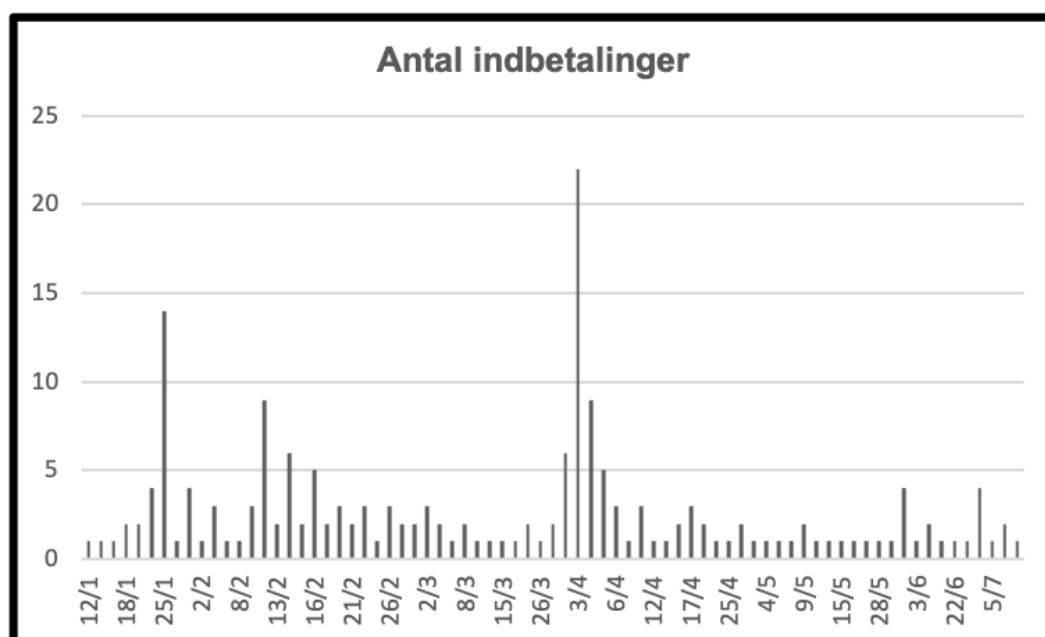
Vi har betalingsfrist den 1/4, og i år havde 104 medlemmer indbetalt til denne dato, altså ca. halvdelen af vore medlemmer.

2/4 udsender jeg derfor en høflig påmindelse, som afstedkommer 39 indbetalinger i den følgende uge.

Efterfølgende udsender jeg gennem 4 måneder 5 rykkere, som fører til løbende indbetalinger, som det kan ses af grafen. Den sidste indbetaling sker den 26/7.

Vi har disse muligheder for indbetaling:

1. Årlig overførsel til reg. 0649 kto. 6494408440 (Nordea).
2. MobilePay på 47854 - en ny mulighed, som vi åbnede op for i år.
3. Hos Granitten, Havnegade 13, Allinge - en stor tak til Helle og Steen for denne hjælp.
4. Med kontanter på den årlige generalforsamling.

Michael Darre
kasserer

Den russiske kirkegård

Den 7. maj 2018 ankom den russiske ambassadør til Allinge, hvor der blev nedlagt kranse ved det russiske mindesmærke.

Der blev også lagt røde nelliker ved den danske modstandsmand Jens Peter Funch Linds grav.

Det blev endvidere aftalt, at Byforeningen i 2019 vil invitere til en billedforevisning i foreningens lokaler om russernes besøg i 1945 - 46.

Derfor efterlyser vi DINE billeder, hvis du har nogle russiske personbilleder, eller billeder fra skabelsen af den russiske kirkegård.

Foto: AKL

Skolens 60 års jubilæum

I anledning af at skolen havde 60 års jubilæum, arrangerede byforeningen en udstilling i skolens aula.

Allinge-Sandvig Borger-skole nu Kongeskærs skolen blev indviet den 6. juni 1958. Det ville byforeningen og skolen gerne fejre.

Der var en masse skolebilleder, avisudklip og andet materiale helt tilbage fra de gamle skoler i Allinge og Sandvig og frem til i dag. Der blev også vist film fra indvielsen i 1958, hvor eleverne marcherede fra hver deres skole og mødtes i den nye skole mellem byerne.

Foto: AKL

N. A. Holm

N. A. Holm i anledning af 70 år

Skoleinspektøren Niels Andersen Holm blev født i Allinge den 29. november 1862 i Søndergade 5, som da var en ældre bygård med tre bindingsværkslænger. Dette område i Søndergade blev tidligere i 1800-tallet kaldt "Fâulasonginj". Hans mor hed Karen Marie Dortha Hansdatter eller Andersen, og Søndergade 5 var hendes barndomshjem, som hun som eneste arving købte af sin mor Kirstine Marie Holm i 1870. Ejendommen

blev i skødet benævnt "Bygaarden Matr. No. 41 med Have og Plads i Allinge" foruden jordlodder i Allinge byvang.

Niels Andersen Holms mor var i en alder af 28½ år blevet gift i Allinge Kirke den 30. marts 1862 med ungkarl og daglejer Hans Jørgen Hansen Holm af Rønne. Han var 35 1/3 år gammel og havde som forlover sin to år ældre bror, slagter, avlsbruger og brændevinsbrænder Jesper Hansen Holm, der ejede Østergade 30 i Allinge og lige var begyndt at stifte familie dér. De kom fra 10. selvejergård Vestre Bedegadegård i Klemensker som sønner af Lars Hansen Pikker.

Niels Andersen Holms morfar hed Hans Frederik Andersen. Han blev kaldt Hans Andersen og også Holm, eftersom han var søn af sømand Anders Holm. Hans Andersen Holm blev gift 6. juli 1828 med Kirstine Marie Holm, så dattersønnen Niels Andersen Holm var fra begge disse sider en rigtig Holm fra Allinge. Hertil var hans far en Holm fra Klemensker, idet familien tog navnet Holm, som deres familie på morens side på Simblegård hed til fordel for Pikker gennem generationer på farens side. Jeg kendte et par af Niels Andersen Holms datters sønner, som hed Holm

Nielsen. De valgte at strege Nielsen og holde fast i "Holm", nemlig "Strand-Holm", da deres mormor, Niels Andersen Holms kone, var datter af jernstøber Magnus Strand i Nexø, og da de fra deres aner i Allinge var bevidste om "familierne Holm i Allinge" og den betydning og stolthed, de havde.

Niels Andersen Holm gik i Allinge Borgerskole, hvor han havde Gamle Bohn, Esper Hansen Bohn, som lærer. Niels klarede sig godt i skolen, hvor man også lærer af kammeraterne. Han deltog i arbejdet i hjemmet i Søndergade 5 og prøvede også livet som vogterdreng i løkkerne og vangen. Han lyttede til sin mors og bedsteforældrenes historier. Hans morfar Hans Frederik Andersen Holm havde købt bygården Søndergade 5 på auktion den 24. september 1827 efter Magdalene Haagensdatter, som var kaptajn Anders Nielsen Allings enke. Hans Frederik Andersen Holm voksede op i Havnegade 5 i sin farfars "Vershuus" og avlsbrugerejendom dér. Denne farfar hed Lars Jensen Holm og levede fra 1732 til 1808 sammen med sin kone Bendthe Thorsdatter. Får man lyttet til bedsteforældrene, kan man huske sin bys historie gennem et par hundrede år. Hans Frederik Andersen Holms storebror Lars Andersen Holm og dennes søn af samme navn fortsatte bedriften i Havnegade 5 og bestred desuden en stubvejmølle. Historierne om bygårdene i fronten ved havnen, om møllerne i byens bagkant, om baglandet og om søfolkene på havet eller kaperkaptajner som Nikolaj Holm i Østergade 3 har Hans Frederik Andersen Holm kunnet berette til de ivrigt lyttende børn som barnebarnet Niels Andersen Holm, der for resten hed Niels efter sin morbror, Niels Andersen Hansen Holm, der ikke blev så gammel, og efter mormorens far borgerløjtnant Niels Nielsen Holm (1776-1841) i Kirkegade 8, gift 1802 med Marie Elisabeth Poulsdatter, senest Østergade 13.

Jens Riis Jørgensen, arkitekt m.a.a., aug. 2018

Fortsættes i næste nummer

Allinge Elektricitetselskab

I materialet fra Gornitzkas trykkeri, fandt jeg et lille hæfte om *Betingelser for tilslutning til og levering af Elektricitet fra Allinge-Sandvig elektricitetsforsyning*.

Straks tænker man: "Hvor lå det henne. Det har jeg aldrig hørt om!" Heldigvis har vi jo de mange eksemplarer af Nordbornholms Ugeblad, og en søgning i disse, gav efterfølgende resultat.

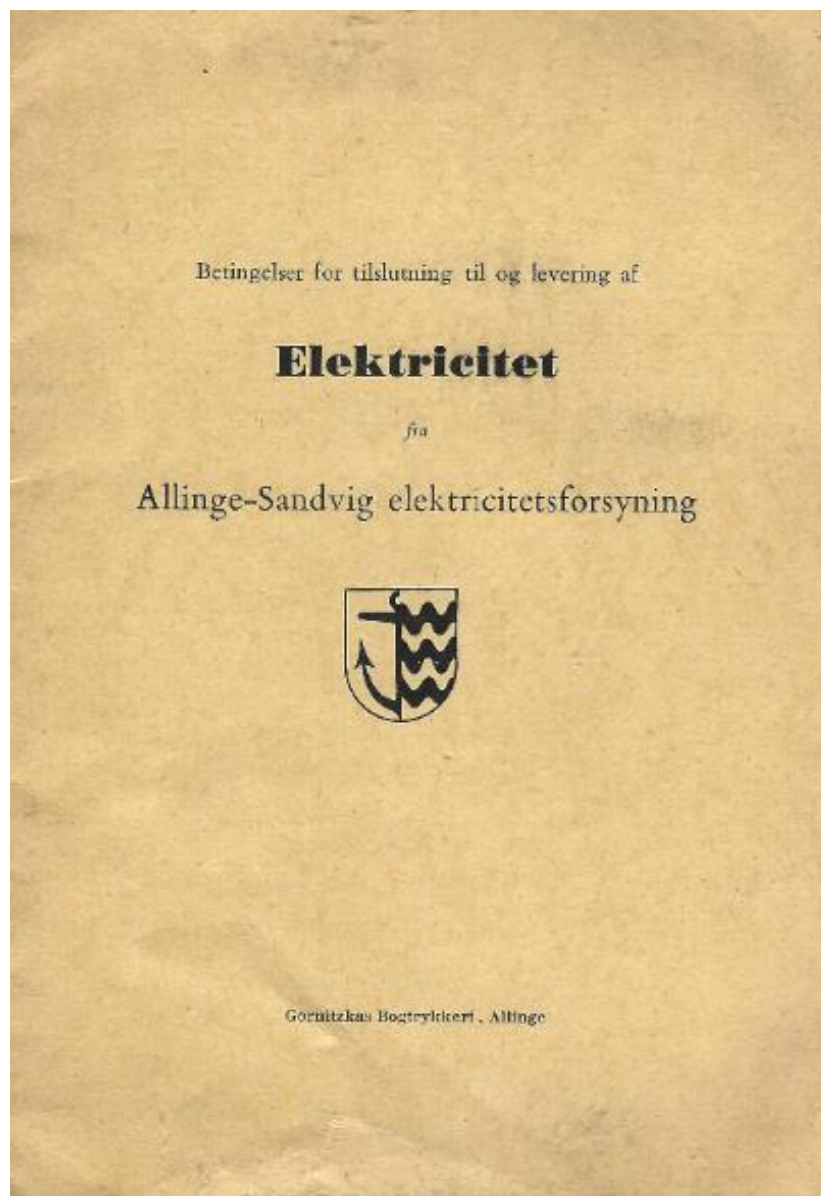
Det må have været en fantastisk oplevelse for børnene, at se byens juletræ for første gang med elektrisk lys.

Hvordan havde man klaret sig før?

Man havde selvfølgelig petroleumslamper, stearinlys, og hvis man var meget moderne (rig?), så havde man gaslamper i hjemmene.

Gasværket var jo allerede startet i 1910.

Alligevel skulle der altså gå 19 år inden elektriciteten kom til Allinge.

Teksten er fra den 20/12 1929.

Fra Alge til Alge.

—o—

— Efter Indbydelse af Allinge Elektricitetsselskab samledes Onsdag Efterm. en Del Herrer oppe ved den nyopførte, nydelige Transformatorstation, hvor Arbejderne var ved at lægge sidste Haand paa Værket. Blandt de indbudte saas Allinge Byraad og Rønne Belysningsudvalg.

Efter at Inst. Larsen havde været nede i Byen, for at pille de sidste Arbejdere ned fra Ledningsnættet, paa hvilket de i de sidste Uger havde arbejdet saa at sige Dag og Nat, kom det højtidelige Øjeblik, da Form. for Rønne Elektricitetsværk satte Strøm til Ledningen. Inst. Larsen sendte derefter Strømmen ned til Transformatorstationen, og Allinge Elektricitetsværks Formand Kbm. Kure dirigerede derefter Strømmen ind i Selskabets Ledningsnæt, idet han udtalte de bedste Ønsker om et fortsat godt Samarbejde mellem Rønne Elektricitetsværk og Allinge Elektricitetsselskab.

Man fik nu travlt med at sætte Stikkontakter til Maalerne, og i Løbet af faa Timer tændtes de elektriske Lys i de forretningsdrevendes Udstillingsvinduer.

Ved 6-Tiden var man ifærd med at tænde Lysene paa det store, smukke Juletræ paa Torvet.

De indbudte samledes derefter paa Høyers Hotel til en lille Festlighed ved et veldækket Bord.

Her bød Kbm. P. Kure paa Sel-

skabets Vegne Velkommen. Anledningen var jo denne, at vi nu havde faaet en Overenskomst med Rønne Kommune, saaledes at vi køber den elektriske Strøm og for-deler den til Forbrugerne, saa ogsaa vi bliver delagtige i det Gode, Elektriciteten er. Elektricitetssagen i Allinge er af gammel Dato og har sin Historie. Jeg skal imidlertid afholde mig fra at komme nærmere ind paa den. Æren for at vi nu har faaet Elektricitet, er ikke vor, men Installatør Larsens, han fik den Tanke, at Allinge skulde have Elektricitet. Det blev jo ikke den første Plan, og vi fik heller ikke Byraadets Tilladelse i den Form, som vi ønskede, men vi fik dog mange gode Raad og Vink, som vi er glade for.

Borgmesteren takkede for Indbydelsen og var glad for, at Elektricitetsspørgsmaalet endelig var gaaet i Orden. Haabede at ogsaa Sandvig snart kom med. Havde iøvrigt gjort alt, for at fremhjelpe Sagen, og haabede at de ikke var gaaet for vidt i deres Indrømmelser, da der endnu ikke forelaa nogen Sanktion fra Ministeriet. Jeg tror det foreliggende er den bedste Løsning af Elektricitetsspørgsmaalet og haaber paa et gedt Samarbejde med Bestyrelsen.

Selskabet leve! — Hurrah!

Kbmd. Planck talte for Rønne Byraads Belysningsudvalg.

Formanden for dette, Thorsen, takkede og nærede ingen Tvivl om at Samarbejdet vilde blive til Glæde for begge Parter. Allinge Elektricitetsselskab har nu sluttet

sig til Bornholms Højspændingsværk, og det er som et Led deri det nu er inddraget.

Sparekassebest. Ridder udbragte en Skaal for Pressen, holdt i en humoristisk Form, hvori han sammenlignede denne med Elektricitetsværket. De havde begge den samme Opgave, nemlig at sprede Lys til Menneskene.

Ordet blev nu givet frit, og en Del Talere tog derefter Ordet i mer eller mindre humoristisk Form.

Møbelsnedker Kure talte for Allinge Handelsstand, Edv. Hølm for Elektricitetsselskabet, og Installatør Larsen for Arbejderne, der festede paa Christensens Sal. Det var Arbejderne, der tilkom den største Part af Æren for at Arbejdet var gaaet saa hurtigt fra Haanden, uden dem var alle hans Beregninger ikke meget værd.

Ogsaa Lokomotivfører Thorsen og Sparekasseb. Ridder udbragte en Skaal for Arbejderne, som ved Husinstallationerne havde udvist en sjelden Forokommenhed og Hjælpssomhed.

Efter Bordet gik Deltagerne en Tur op paa Torvet, for at „spytte“ i Bøsserne. Gasværksbestyreren sluttete Kontakten, og det store, smukke Juletræ straaled i elektrisk Lys. Der var mange Folk paa Torvet, og Børnene frydede sig ved det smukke Syn.

Saa drog man tilbage til Hotellet, til Kaffen og et selskabeligt Samvær. Klokken blev mange inden de sidste elektriske Gnister udløstes — kort sagt, det blev alt ialt en vellykket Fest.

Hvornår kom elektriciteten mon så til Sandvig?

AKL

Hvad er en meter??

Det ved vi jo alle sammen, og at det også er 100 cm er indlysende.

Men er du klar over, at metersystemet først blev indført ved lov den 4. maj 1907, men at det først trådte i kraft den 1. april 1912?

Det var meget forvirrende for alle de mennesker der levede den gang. Derfor fremstillede Nordlandets Handelshus (det lå på Lindeplads) også en lille vejledning (8,5 x 12 cm) i Meter-Systemet. Her kunne man få hjælp til bl.a. at omregne 1 Alen eller 1 Tomme.

1 meter blev forkortet til Mt og 1 centimeter til Cmt.

8

Al	Tom		Al	Tom	Cm
1	1	14 ¹ / ₄	1		62,8
2	3	4 ¹ / ₂	2	1	25,5
3	4	18 ³ / ₄	3	1	88,3
4	6	9	4	2	51,1
5	7	23 ¹ / ₈	5	3	13,9
6	9	13 ³ / ₈	6	3	76,6
7	11	3 ⁵ / ₈	7	4	39,4
8	12	17 ⁷ / ₈	8	5	2,2
9	14	8 ¹ / ₈	9	5	64,9
10	15	22 ³ / ₈	10	6	27,7
11	17	12 ⁵ / ₈	11	6	90,6
12	19	2 ⁷ / ₈	12	7	53,2
13	20	17	13	8	16
14	22	7 ¹ / ₄	14	8	78,8
15	23	21 ¹ / ₂	15	9	41,6
16	25	11 ³ / ₄	16	10	4,3
17	27	2	17	10	67,1
18	28	16 ¹ / ₄	18	11	29,6
19	30	6 ¹ / ₂	19	11	92,6
20	31	20 ³ / ₄	20	12	55,4

Alen til Meter og Centimeter.

Den tabel er da let at bruge – eller hvad?

Er der mere du vil vide, så fik vi det lille hæfte fra Gornitzkas trykkeri, så kom hvis du har spørgsmål.

Noget helt andet er, at det tog lang tid inden det blev naturligt at bruge. Hvor mange af Jer har ikke købt et tomme-tykt bræt?

Hvorfor hedder det ofte en tomme-stok??

For øvrigt blev den nye måleenhed - meter – opfundet i Paris i det attende århundrede!

AKL

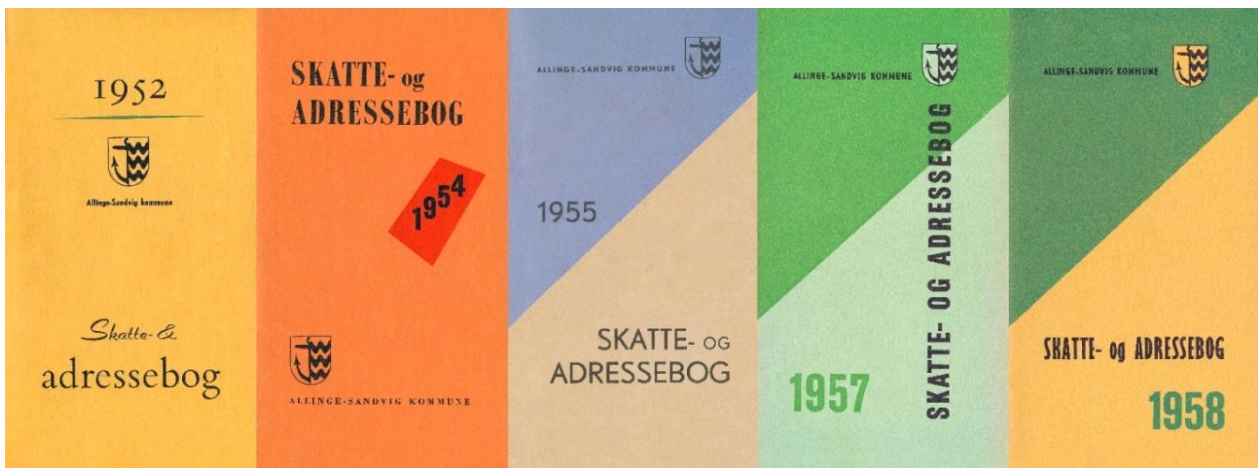
Skatte- og adressebog

Nu er skatte- og adressebøgerne for Allinge-Sandvig fra 1937 til 1958 (undtagen 1941 og 1945) skannet ind.

Det er en vejviser, men nok så interessant viser den, hvilke skat-tebeløb der var pålignet de enkelte husstande. Derfor gik bogen, eller hæftet, som det må betegnes, også under navnet "Sladrebogen".

Der er også en oversigt over, hvem der har betalt mest i skat, og hvert eneste år ligger sygehuslæge Sigfred Borch blandt topscorerne.

Bøgerne kan ses på foreningens hjemmeside under Arkiv/ Skatte- og adressebøger:

<http://allinge-sandvig-byforening.dk/arkiv/skat/skat.htm>

og i Byforeningen under punkt 50 Bibliotek/Indscannede bøger.

NW

Rampen til Næs Badestrand

Så kom den endelig.

Og nu er den næsten færdig. Rækværket har ligget der et stykke tid, men er først lige blevet sat op, fordi man har ventet til badesæsonen havde toppet.

Rampen er allerede blevet godkendt. Min niece, som sidder i kørestol, har prøvet den og har sagt, at den er helt i orden, og at det var en god fornemmelse, selv at kunne køre ned på badebroen. Den skulle bare være lavet for 40 år siden.

Nu mangler kun skiltet med ingen adgang for cykler. Byforeningen har rykket for skiltet.

NW

Foto: NW og HJ

Allinge-Sandvig Byforenings bestyrelse

Lene Vinberg
Formand
30 18 19 74
vinberg.lene@gmail.com

Anders Koefoed Larsen
Næstformand
56 48 06 17
akl@sport.dk

Michael Darre
Kasserer / IT
40 10 19 18
michael@darre.dk

Hans Jensen
Bestyrelsesmedlem
22 17 02 69
peo@city.dk

Flemming Truelsen
Bestyrelsesmedlem
40 56 48 58
lt-ft@mail.dk

Arne Bech
Suppleant
53 64 34 18
arneogirenebech@gmail.com

Til Label.

Allinges Gjænjger

I Allinge findes der en del gænger. Desværre er ikke alle kendte, og nogle er endda svære at finde.

Byforeningen har nu fået lavet tre sæt fine emaljerede skilte til følgende passager:

Østergade – Kirkeplads
Østergade – Kirkestræde og
Vestergade – Storegade.

Den 1. maj 2018 startede bestyrelsesmedlemmerne Hans Jensen og Flemming Truelssen med at sætte dem op. Det krævede sit værktøj, men resultatet er flot (synes vi selv).

Næste gang I skal gå en tur, så prøv at gå igennem disse gænger!!!

I Bevaringsplanen for Allinge har vi anmodet om at alle stræder bliver markeret og bevaret!

Foto: AKL